

Πβ. ἀδερφοβάρεμα, ἀδερφομαχαὶρεά, *ἀδερφοσπαθονταρεμός, ἀδερφοστιλεττεά, ἀδερφοχαντζαρεά, ἀδερφοχτυπημέα.

ἀδερφοχτυπημέα ἡ, Προπ. (Κύτ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀδερφοχτύπημα. Ὁ μετασχηματισμὸς κατὰ τὰ εἰς -ες ἡ δηλωτικὰ πληγῆς.

*Ἀδερφοχτύπημα, ὁ ἴδ.: Ἀσμ.

Μὰ σὰν ἀδερφοχτυπημέα δὲ μπορῶ νὰ γιατρέψω.

Πβ. ἀδερφοβάρεμα, ἀδερφομαχαὶρεά, *ἀδερφοσπαθονταρεμός, ἀδερφοστιλεττεά, ἀδερφοχαντζαρεά.

ἀδέρφωμα τό, Θράκ. (Σαρεκκλ.) — ΣΧασιώτ. Γεωργ. Ήμερολ. 4 ΓΣακελλαροπ. Ἀνοιξιάτ. γεννήμ. 39.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀδερφώνω.

1) Συμφιλίωσις, συνδιαλλαγὴ Θράκ. (Σαρεκκλ.) 2)

Τὸ φύεσθαι τὸν σῖτον, τὴν κριθὴν ἡ ἀραβόσιτον πολυκάλαμον, μὲ παραφυάδας ΓΣακελλαρόπ. ἐνθ' ἄν. ΣΧασιώτ. ἐνθ' ἄν.

ἀδερφώνω Ἰων. (Κρήν.) Νάξ. (Ἀπύρανθ. Βόθρ. Φιλότ. κ. ἀ.) Πελοπν. (Ἄρκαδ. Λακων. Λάστ. Μάν. Σουδεν. Τρίκκ.) — ΑΒαλαωρίτ. Ἐργα 2,133 (ἔκδ. Μαρασλῆ) ΚΠαλαμ. Τραγούδ. Πατρ. 43 ἀδιοφώνου Ἡπ. Θράκ. (ΑΙν.) Στερελλ. (Αίτωλ.) Μέσ. ἀδελφοῦμαι Πόντ. (Κερασ. ἀδεφλοῦμαι Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀδερφός.

1) Δίδω ἀδελφὸν Στερελλ. (Αίτωλ.): Σ' ἀδέρφουν' ἡ μάντα σου. 2) Μέσ. ἀποκτῶ ἀδελφὸν Στερελλ. (Αίτωλ.): Ἀδιοφώθ' κι αὐτὸ τὸν πιδί. γ) Συνδέομαι τινι δι' ἀδελφικῆς ἀγάπης, συνήθως ἐν τῇ μετοχ. Νάξ. (Ἀπύρανθ. Βόθρ. Φιλότ.) Πόντ. (Κερασ. Χαλδ.) — ΑΒαλαωρ. ἐνθ' ἄν. ΚΠαλαμ. ἐνθ' ἄν.: Ἀδερφωμένοι φίλοι Ἀπύρανθ. Σὰν ἀδερφὰ ἀδερφωμένοι ἀνθρώποι Φιλότ. || Ποιήμ.

"Οταν σ' ἀκούσαμε οἱ πικροὶ 'ς τὸ ἔρμο σον ἀκρογιάλι τῇ νύχτα ν' ἀδερφώνεσαι μὲ τὴν ἀνεμοζάλη ΑΒαλαωρ. ἐνθ' ἄν.

'Σ τὸ Μεσολόγγι ἀδέρφωσαν κ' ἐσμίξαν ταίρια ταίρια μὲ τῆς Φραγκῆς τὰ νεᾶτα

ΚΠαλαμ. ἐνθ' ἄν. 3) Συνεταιρίζομαι τινι, συντροφεύω Στερελλ. (Αίτωλ.): Ἀδιοφώθ' καὶ τὸν δεῖτα κὶ πάμι τώρα καλὰ Αίτωλ. Ἀμα δὲν ἀδιοφουνθῆ κάνενας, δὲ μπουρεῖ νὰ πάγι καλὰ αὐτόθ. 2) Συνάπτω, συναρμόζω Ἡπ. Θράκ. (ΑΙν.) Πελοπν. (Άρκαδ. Λακων.) Στερελλ. (Αίτωλ.): Ἀδέρφουν' τὰ ξύλα γιὰ νὰ καοῦν καλὰ Αίτωλ. 3) Ἀμτβ. ἐκφύομαι, συμφύομαι μὲ παραφυάδας, βλαστούς, συνήθως ἐπὶ δημητριακῶν, ὅταν ἐκφύωνται πολυκάλαμα Ἰων. (Κρήν.) Νάξ. Πελοπν. (Λακων. Λάστ. Μάν. Σουδεν. Τρίκκ. κ. ἀ.): Τὸ σ' τάρι είναι καλό, ἀμα ἀδερφώνη Τρίκκ. κ. ἀ. Ἀδερφώνουνε τὰ κρεμμύδια Μάν. Τὰ στάχγα είναι ἀδερφώμένα Νάξ. κ. ἀ. || Ἀσμ.

Καήκανε τὰ δυὸ δεντρὰ ποῦ 'σαν ἀδερφωμένα
Λάστ. Συνών. ἀδερφολογῶ, ἀδερφοκλωνῶ.

ἀδερφωτικὰ ἐπίρρ. ἀμάρτ. ἀδελφωτικὰ Πόντ. (Οφ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀδερφωτικός.

Ὦς προσήκει ἀδελφοῖς, ἀδελφικῶς ἐνθ' ἄν.: Ἀς ζοῦμε ἀδελφωτικὰ "Οφ. Ἀδελφωτικὰ θὰ μοιράζωμ' ἀτο Χαλδ. Συνών. ἴδ. ἐν λ. ἀδερφικά.

ἀδερφωτικὸς ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀδελφωτικὸς Πόντ. (Κερασ. "Οφ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀδερφοχτύπημα καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ωτικός.

Ὦ ἀνήκων ἡ ἀρμόζων, προσήκων ἀδελφοῖς ἐνθ' ἄν.: Ἀτὸ τ' ἐποίκες με τὴν δουλείαν ἀδελφωτικὸν ἐν' (αὐτὴ ἡ πρᾶξις, τὴν δοπίαν μοῦ ἔκαμες, είναι ἀδελφικὴ) Κερασ. Συνών. ἀδερφικός 1.

ἀδερφωτὸς ἐπίθ. Πελοπν. (Οιν.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀδερφώνω.

Κλάδος ἡ στέλεχος συμπεφυμένος πρὸς ἄλλον κλάδον ἡ στέλεχος: Ἀδερφωτὸς δέντρο.

ἀδετος ἐπίθ. Ἀνδρ. Κρήτ. Κῶς Πελοπν. (Άρκαδ.) Πόντ. (Σάντ. Τραπ.) Σῦρ. κ. ἀ. ἀδέετε Τσακων.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀδετος.

1) Ὁ μὴ δεδεμένος, δὲ λελυμένος Κρήτ. Πελοπν. (Άρκαδ.) Πόντ. (Σάντ. Τραπ.) Τσακων. κ. ἀ.: Τὸ μουλάρι ἐπόμειν' ἀδετο Κρήτ. Ἀδετα εἰν' τὰ δέρα τ' Τραπ. 2)

Ο μὴ δεμένος διὰ σπαργάνων Πελοπν. (Άρκαδ.): Ἀδετο παιδί. 2) Ὁ μὴ δεμένος, δὲ σταχωμένος, ἐπὶ βιβλίων πολλαχ.: Ἀδετο βιβλίο. 3) Ὁ μὴ δεμένος διὰ γοητείας, ἐπὶ νυμφίου Κῶς. 4) Ὁ μὴ συμπετυκνωμένος δι' ἐπαρκοῦς βράσεως, ἐπὶ ύγρῶν καὶ δὴ γλυκυσμάτων Ἀνδρ. Σῦρ. κ. ἀ.: Τὸ γλυκὸ είναι ἀδετο Ἀνδρ. 5) Ὁ μὴ τελείως σωματικῶς ἀνεπτυγμένος, δὲ μήπω ἀνδρωθεὶς Κρήτ.: Ἀδετο κορμί. Ἀδετος ἄδρας.

ἀδευτέριστος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀδιφτέροστον Θεσσ. Μακεδ. (Τσαρίτσ. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *δευτερεριστὸς <δευτερεριστός.

Ο μὴ καλλιεργηθεὶς ἐκ δευτέρου, ἐπὶ ἀγρῶν, ἀμπελῶνων κττ. ἐνθ' ἄν.: Τὸ ἀμπέλ' είνι ἀδιφτέροστον Τσαρίτσ. Τὸ ἄφ' κι ἀδιφτέροστον τὸ ἀμπέλ' κ' ἡβγαλι χονοτάρια Θεσσ. Συνών. ἀδευτέρερωτος 1 β, ἀδειάβαστος 5, ἀντίθ. δευτερερισμένος (ἴδ. δευτερεριστός).

ἀδευτέρωτος ἐπίθ. Τῆλ. κ. ἀ. ἀδιφτέροστον Θράκ. (Άργιανούπ. Κομοτ.) Στερελλ. (Αίτωλ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *δευτερεριστὸς <δευτερεριστός. Ή λ. καὶ παρὰ Σομ.

1) Ὁ μὴ ἐπαναλαμβανόμενος, δὲ μὴ γινόμενος ἐκ δευτέρου Θράκ. (Κομοτ.) Τῆλ. κ. ἀ.: Φρ. Κι ἀδιφτέροστον πεά! (εὐχὴ ἐπὶ θανάτῳ) Κομοτ. || Παροιμ. Μὲτα τοῦ κλέφτη, δυὸ τοῦ κλέφτη, τοεῖς τον κι ἀδευτέρωτή του (ἐπὶ πάσης κακῆς πράξεως, ἥτις ἐν τέλει θὰ ἀνακαλυφθῇ καὶ θὰ τιμωρηθῇ, ὥστε νὰ μὴ ἐπαναληφθῇ πλέον) Τῆλ. κ. ἀ. 2) Ὁ μὴ καλλιεργηθεὶς ἡ ποτισθεὶς ἐκ δευτέρου, ἐπὶ ἀγρῶν καὶ ἀμπελῶνων Θράκ. (Άργιανούπ.) Στερελλ. (Αίτωλ.): Ἀμπέλ' ἀδιφτέροστον Άργιανούπ. Τά χονμι ἀδιφτέροστα τὰ καλαμπόκια Αίτωλ. Συνών. ἀδευτέρεριστος, ἀδειάβαστος 5. 2) Ὁ μὴ νυμφευθεὶς ἐκ δευτέρου Θράκ. (Άργιανούπ.)

ἀδεχτος ἐπίθ. Βιθυν. Μύκ. Πόντ. (Κερασ. Χαλδ.) ἀδιχτος Θράκ. (Άργιανούπ.) ἀνάδεχος Σίφν.

Ἐκ τοῦ μεταγν. ἐπίθ. ἀδεχτος. Ὁ τύπ. ἀνάδεχος ἐκ τοῦ θέμ. τοῦ ἐνεστ. τοῦ ρ. δέχοματ. Διὰ τὴν δικλῆν ἄρνησιν πβ. ἀ- στερητ. 1 δ.

ἀδηλάχλαδο

— 255 —

1) Ὁ μὴ δεκτός, ἀπαράδεκτος Θράκ. (Ἀδριανούπ.)
 Πόντ. (Κερασ. Χαλδ.): 'Σ' δοπίου μ' ἄλλο μ' ἔρθεσαι, ἀδεχτος εἰσαι (εἰς τὴν οἰκίαν μου πλέον νὰ μὴ ἔρχεσαι, δὲν εἰσαι δεκτὸς) Χαλδ. 2) Ὁ ἀκατάδεκτος, ὑπερήφανος Μύκ.
 β) Ὁ εὐερέθιστος, ὁ μὴ δεχόμενος παρατηρήσεις Βιθυν. Σίφν.: Ἡ δεῖνα εἰναι ἀνάδεχη Σίφν. 3) Ἀμεταχείριστος, ἐπὶ ἀγγείων κττ. Θράκ. (Ἀδριανούπ.)
 Πβ. ἄγγιαχτος, ἄγγιχτος.

ἀδηλάχλαδο τό, Πόντ. (Οφ.)

'Ἐκ τῶν οὐσ. ἄδηλο, δι' ὅ ίδ. ἄδηλος, καὶ ἄχλαδι.
 Τὸ φυτὸν ὁξαλίς τὸ ὁξίδιον (*oxalis acatosella*) τῆς τάξεως τῶν γερανιωδῶν (*geraniaceae*), βότανον θεραπεύον τὸ νόσημα ἄδηλον. Πβ. *ἄδηλοψφι. [**]

*ἀδηλομάχαιρο τό, ἀδηλομάδαιρο Πόντ. (Άμισ. Οφ.)

'Ἐκ τῶν οὐσ. ἄδηλο, δι' ὅ ίδ. ἄδηλος, καὶ μαχαίρι.
 Μάχαιρα, τὴν δποίαν μεταχειρίζονται πρὸς θεραπείαν ὄφθαλμίας, τοῦ ἄδηλον, ψαύοντες δι' αὐτῆς τρὶς ἐν εἰδει σταυρώσεως τοὺς ὄφθαλμοὺς καὶ ἐπιλέγοντες ἐπωδὴν ἐνθ' ἀν.: "Ἔσανε ἑκατὸν δύο ἀδηλοψφόρ, ἑκατὸν δύο ἀδηλομάδαιρο, ἔλαφο ἐπέρασε ἀσ' σ' Ἀντήλ' τὸ ποτάμ' ἀσπρύτερο, ἀσ' σὸ Δεδέκ' τὸ πεγάδ' καθαρώτερο. Ἔγὼ οὐτός εἴπα το, Ἐξάιτος είπεν ἀτο (Ἐξάιτος = Χριστός. Ἐπφδ.)" Οφ. Πβ. ἄδηλάχλαδο, ἄδηλοψφι, ἀσπράδι.

ἀδηλος ἐπίθ. λόγ. σύνηθ. καὶ δημῶδ. Κῶς Πόντ. (Άμισ. Οφ.) ἄδηλος Στερελλ. (Γαρδίκ.)

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἄδηλος.

1) Ἄσαφής, ἀβέβαιος λόγ. σύνηθ. καὶ δημῶδ. Κῶς: "Ἄδηλον ἀκόμα τ' ἀμπελεῦ τὸ εἰσόδημα Κῶς || Φρ. "Ἄδηλα καὶ κωφία (ἐπὶ πραγμάτων ἀγνώστων καὶ μυστηριωδῶν. Ή φρ. ἐκ τῆς Π. Δ. Ψαλμ. 50,8) λόγ. σύνηθ. β) Ἀνέπαφος, ἀθικτος (θὰ ἐσήμαινε κατ' ἀρχὰς τὸν μὴ παρατηρηθέντα, τὸν λησμονηθέντα που) Στερελλ. (Γαρδίκ.): "Ἄσμ.

Κὶ πάροι κὶ παλαιὸ κρασὶ ἀτ' ἄδηλον βαρέλλι

2) Μάταιος Πόντ. (Άμισ.): "Αοῦτο ὁ κόσμον ντο ἄδηλον ἐν! (αὐτὸς ὁ κόσμος τὶ μάταιος είναι!) 3) Τὸ οὐδ. οὐσ., ἡ ἐπὶ τῆς Ἱριδος τοῦ ὄφθαλμοῦ σχηματιζομένη λευκὴ κηλίς, νόσημα τοῦ ὄφθαλμοῦ Πόντ. (Άμισ. Οφ.): Τὸ μάτι μ' ἐσ' ἄδηλο Οφ. Τὰ μάτια τ' ἔχουνε ἄδηλο καὶ οὐ λέπ' νὰ πορπατῇ αὐτόθ. Πβ. ἄδηλάχλαδο, *ἄδηλομάχαιρο, *ἄδηλοψφι, ἀσπράδι.

*ἀδηλοψφι τό, ἄδηλοψφό Πόντ. (Άμισ. Οφ.)

'Ἐκ τοῦ οὐσ. *ἄδηλόψφος.

Βότανον ἡ φάρμακον ἐπιφέρον τὴν ἵασιν τοῦ ἄδηλον, ὃ ίδ. ἐν λ. ἄδηλος, ἐνθ' ἀν. Ἐπφδ.: "Ἔσανε ἑκατὸν δύο ἀδηλοψφόρ, ἑκατὸν δύο ἀδηλομάδαιρο, ἔλαφο ἐπέρασε ἀσ' σ' Ἀντήλ' τὸ ποτάμ' ἀσπρύτερο, ἀσ' σὸ Δεδέκ' τὸ πεγάδ' καθαρώτερο. Ἔγὼ οὐτός εἴπα το, Ἐξάιτος είπεν ἀτο (Ἐξάιτος = Χριστός) Οφ. Πβ. ἄδηλάχλαδο, *ἄδηλομάχαιρο, ἄδηλος 3, ἀσπράδι.

ἀδηλωτος ἐπίθ. λόγ. σύνηθ.

'Ἐκ τοῦ στερεητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπίθ. *δηλωτὸς <δηλώνω.

Ὁ μὴ δεδηλωμένος, συνήθως ἐπὶ τῶν μὴ ἐγγεγραμμένων εἰς τὰ μητρόφα ἀρρένιον καὶ ἐπομένως μὴ στρατολογηθέντων σύνηθ.: "Ἡτανε ἀδηλωτος καὶ τὸν ἐπιάσανε νὰ ὑπερετήσῃ κι αὐτός.

"Ἄδης

ἀδημονησιὰ ἥ, Θήρ.

'Ἐκ τοῦ ζ. ἀδημονῶ.

Ἡ ἀδημονία.

ἀδημονία ἥ, Κορσ. Κύπρ.

Τὸ μετγν. ούσ. ἀδημονία.

Θλῖψις, στενοχωρία, ἀνησυχία ἐνθ' ἀν.: Εἶδεν μεάλην ἀδημονίαν τοῦ ἐπνίγην Κύπρ.

ἀδημονῶ Θήρ. Κορσ. Κρήτ. Κύπρ. Μεγίστ. Χίος κ.ά. ἀημονῶ Χίος ἀδημονάω Ζάκ. Κεφαλλ. Μέσ. ἀδημονεύματι Βιθυν. (Κατιρ.)

Τὸ ἀρχ. ἀδημονῶ.

1) Θλίψιμαι, στενοχωροῦμαι ὑπερβολικῶς Βιθυν. (Κατιρ.) Θήρ. Κορσ. Κρήτ. Κύπρ. Μεγίστ. Χίος κ.ά. ἀημονῶ Χίος ἀδημονάω Ζάκ. Κεφαλλ. Μέσ. ἀδημονεύματι Βιθυν. (Κατιρ.)

Πβ. ἀγαναχτῶ.

ἀδημοσίευτος ἐπίθ. λόγ. σύνηθ.

Τὸ μεταγν. ἐπίθ. ἀδημοσίευτος.

Ο μὴ ἐλθὼν εἰς δημοσιότητα, ὁ μὴ δημοσιευθείς: Εἴναι ἀδημοσίευτος ἀκόμη ὁ νόμος - τὸ διάταγμα κττ.

"Ἄδης ὁ, κοιν. καὶ Πόντ. (Ινέπ. Οἰν. Σάντ. Χαλδ.) "Ἄδη Τσακων. "Ἄδες Πόντ. (Χαλδ.) "Ἄης Κάρπ. Κύπρ. Νάδης "Ανδρ. Θήρ. Κρήτ. Νάξ. "Ἄγης Κύπρ. (καὶ "Ἄδης) "Ἄϊδος Καππ. "Ἄδη τό, Θράκ. Κρήτ.

Τὸ ἀρχ. ούσ. Ἄδης. Ο τύπ. Νάδης ἐκ συνεκφ. τῆς αἰτιατ. τὸν "Ἄδη - τὸ Νάδη.

1) Η κατοικία τῶν τεθνεώτων, ὁ κάτω κόσμος: κοιν. καὶ Πόντ. (Ινέπ. Οἰν. Σάντ. Χαλδ.) Τσακων. : "Ἄδης ἀχόρταγος - ἀνεχόρταγος - ἀδηφάγος - μαῦρος - σκοτεινός - σκοτεινασμένος πολλαχ. Εἰδ' ἀρρώστια εἰν' ποῦ πεσεν ἀπάνω δον, τοῦ Νάδη μινδίζει! Νάξ. "Ἡτανε μαῦρος σὰν νὰ ἐβγῆκε ἀπὸ τὸν Άδη Κεφαλλ. 'Σ τὰ Τάρταρα τοῦ Νάδη τὸν ἐγρεμίσανε Κρήτ. Σ' τὸν "Άδ" ἐπῆν (ἀπέθανε) Χαλδ. || Φρ. Πῆγε 'ς τὸν "Άδη καὶ γύρισε (διέτρεξε μέγαν κίνδυνον) σύνηθ. Τὸν ἐστειλε 'ς τὸν "Άδη (τὸν ἐφόνευσε) πολλαχ. 'Ο μαῦρος "Άδης νὰ σὲ φάγῃ! (ἀρά) Λευκ. κ.ά. "Ω, ποῦ νὰ φάγῃ ὁ Νάδης τὸ κοδομάκι σου! (ἀρά) Νάξ. 'Σ σὸ μαῦρον τὴν γῆν καὶ 'ς σὸ σκοτεινὸν τὸν "Άδην (ἀρά) Οἰν. κ. ἀ. Συνεκδ. ἐπὶ πλησμονῆς: "Ἐφαγε ἐναντίον "Άδη (πολὺ) πολλαχ. Μπεκρῆδες οἱ ἄθεοι πίνασι τὸν "Άδη (ἐπιναντίον τοῦ Απόλλωνα) Σῦρ. Τὸν "Άδη μὲ τὰ λείψανα τρώει (ἐπὶ πολυφάγου καὶ ἀσώτουν) Βιθυν. 'Ο "Άδης φωνάζει (ἥ ἀκόρεστος ὡς "Άδης κοιλία, ὅταν πεινᾷ) Πελοπν. "Άδης ἀνεχόρταστος (ἐπὶ ἀπλήστου, πλεονέκτου ἥ λαιμάργουν. Πβ. ΝΠολίτ. Παροιμ. 1,314) Κεφαλλ. "Άδης ἀδηφάος (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Κύπρ. Χορταίνει ὁ "Άδης κόκκαλα; (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Πελοπν. Συνών. φρ. τῷ ώει ἐνα περιδρομο, τῷ ώει τὴν ποταμοθάλασσα, ἔφαγε τὸν ἀβλέμονα, τῷ ώει ἐναντίον ἀδυνατο (ἴδ. ἀβυνασσος) || Παροιμ. 'Απὸ τὸν "Άδην φῶς; (ἀπὸ τοῦ πονηροῦ ἀναμένεις χρηστόν τι; ἥ ἀπὸ ἐνδεοῦς προσδοκᾶς κέρδος;) Κύπρ. Πᾶς πάν οἱ στραβοί 'ς τὸν "Άδη; — 'Ο ἐνας μὲ τὸν ἄλλον (ἐπὶ ἐκείνων οἱ δροῖοι κάμνουν ἀτόπημά τι παρασυρόμενοι ὑπὸ ἄλλων) Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Λώδεκα χρονοῦ

